

**Hämeen Kuljetuspiste Oy**  
**Särmääjänkatu 14**  
**15520 Lahti**

**LAUSUNTO**

**02.06.2020**

Ympäristöministeriö

[kirjaamo@ym.fi](mailto:kirjaamo@ym.fi)

Viite: Lausuntopyyntö Dnro VN/538/2019

### **Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus säilytettävä kaikissa jätejakeissa**

Ympäristöministeriön lausunnolle lähettämässä jätelain muutoksessa on esitetty siirrettäväksi pakkausjätteet ja biojätteet kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen jo kahden vuoden siirtymäajalla ja polttokelpoiset jätteet viiden vuoden siirtymäajalla.

Yrityksemme pitää erityisen tärkeänä, että jätelain muutos sisältää vanhan jätelain mukaisesti myös kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen jatkumisen kaikkien jätejakeiden kuljetuksessa.

Yli puolet Suomen kunnista on päätöksellään halunnut valita polttokelpoisessa jätteessä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen. Pakkausjätteissä lähes 70 prosenttia kunnista on valinnut näin. Kuntien päätösvaltaa tässä asiassa ei tule jatkossa kaventaa. Esitetyillä muutoksilla olisi voimakkaita kielteisiä vaikutuksia yritystoimintaamme ja koko yritystoimintamme jatkumiselle.

Nyt esitetyssä jätelain muutoksessa on hyvänä tavoitteena kierrätysasteen nostaminen. Tämän osalta kuljetusjärjestelmään esitetyt muutokset johtavat kuitenkin kierrätyksen ja jätehuollon toimivuuden kanalta negatiiviseen lopputulokseen. Nämä kielteisen esitykset eivät perustu edes EU-direktiiviin, vaan kansalliseen esitykseen.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on toiminut hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä. Asukkaat haluavat itse valita ja kilpailuttaa jätteen kuljettajan. Siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen vie asukkailta valinnanvapauden.

Ei ole perusteltavissa ottaa yksityisten yritysten hyvin hoitama jätteenkuljetus yhteiskunnan haltuun. Kunnallisten jätehuoltoyritysten järjestämä keskitetty kilpailutus on vienyt yritystoiminnan mahdollisuuden paikallisilta pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä. Voittajina näissä kilpailutuksissa ovat useimmiten olleet valtakunnalliset ja kansainväliset isot toimijat.

Jätelakiesitykseen otetuilla suositusluontoisilla kilpailutuskirjauksilla ei ole vaikutusta julkisten hankintakilpailutusten lopputulokseen. Vastaavia kirjauksia on jo nyt ollut voimassa olevassa hankintalaissa ja kilpailutustavoitteissa.

Yrityksemme toiminta-alueella Päijät-Hämeessä on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä. Kierrätysaste alueella on Suomen paras. Tästä voi lukea enemmän muun muassa täältä: <https://www.ess.fi/paikalliset/1809561>

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä ei itsessään tarkoita sitä että kierrätysaste jäisi tavoitteista juuri siitä syystä. Kierrätys on kokonaisuuden hallintaa, ja Lahdenseudulla ollaan tässä pisimmällä kun yritykset, kuljetusyhtiöt ja jätteiden vastaanottajan ovat pystyneet yhdessä toimintaa kehittämään pitkäjänteisesti.

Yrityksemme vaatii, että vapaa yrittäjäyys tulee jatkua myös jätteiden kuljetuksessa. Siksi uudessa jätelaissa tulee säilyttää kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kaikkien jätelajien kuljetuksessa.

#### **Lisäksi koskien esityksen sisältöä:**

##### *Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)*

Lainsäädäntöesityksessä esitetty malli ei turvaa pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä riittävästi, vaan nykyinen malli turvaa toimintaedellytykset paremmin. Kannattamme ensisijaisena vaihtoehtona nykyisen mallin säilyttämistä. Jos kuitenkin järjestelmää päätetään muuttaa, pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten takaamiseksi lakiin tulee määritellä esitettyä tiukempia ehtoja.

##### *Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)*

Keräyspaperin tuottajavastuun osalta nykyinen järjestelmä on toiminut pitkään, ja se on käytännössä osoittautunut erittäin toimivaksi. Pirkanmaan ELY-keskuksen keräämän aineiston mukaan vuonna 2018 keräyspaperin kierrätysaste oli 89 %. Kierrätysaste on erittäin korkea suhteessa EU:n kierrätystavoitteisiin ja muiden jakeiden kierrätysasteeseen Suomessa. Kun järjestelmää kehitetään myös muiden jakeiden kierrätysasteen nostamiseksi, on tärkeää huolehtia, että keräyspaperin osalta toimivaksi osoitettu nykymalli pysyy ennallaan.

Nykymallia puoltavat myös kustannukset. Kustannusvaikutuksiltaan nykyisellä järjestelmällä jatkaminen tulee kunnille edullisemmaksi, sillä nykymallissa tuottajayhteisöt kattavat paperin kierrättämisen kuluista 100 %.

Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisöstä nykymallista on siksi perusteltua pitää kiinni keräyspaperin osalta myös jatkossa. Mietintönne mukaan tuottajan ensisijainen oikeus keräyspaperiin säilyy edelleen, mitä kannatamme. Olemme valmiita käyttämään tuottajan ensisijaista oikeutta järjestää keräyspaperin kerääminen, kuten aiemminkin. Tuottajavastuun kantokyky tulee mielestämme varmistaa tarkentamalla lakia niin, että keräyspaperintuottajayhteisön tulee pystyä osoittamaan kyvykkyytensä sekä kiinteistökeräykseen että valtioneuvoston keräyspaperiasetuksessa vaadittuun aluekeräykseen valtakunnallisesti. (Jätelaki 17.6.2011/646, Luku 6, 50 §). Tuottajayhteisön tulisi todentaa jätelain mukainen kiinteistöjen erilliskeräyksen kantokyky valvovalle viranomaiselle esimerkiksi alueellisella operaattorilistauksella koko valtakunnan kattavasti. Käytäntö olisi vastaava kuin valtioneuvoston keräyspaperiasetus aluekeräyspisteistä.

Kuten Pirkanmaan ELY-keskuksen tilastoista ilmenee, keräyspaperin määrissä on pitkään ollut 5–7 % vuosittainen lasku. Kun lisäksi jaekohtaisten keräysvelvoitteiden kasvaessa kiinteistöillä tilankäyttö jätekatoksissa hankaloituu, se saattaa hankaloittaa keräyspaperiastian nykyisen kokoluokan käyttöä. Astiakoon pienentyessä logistiset kulut ja kuljetusten ympäristövaikutukset voivat kasvaa rajusti. Näin ollen 15§ todettujen jätteiden erilliskeräyksen poikkeamisedellytysten tulee koskea myös keräyspaperia.

Keräyspaperin aiempi 75 % keräystavoite on syytä pitää ennallaan, mutta sen tulee olla kokonaisaste, eikä erillisille tuottajayhteisöille tule asettaa omia tavoitteitaan. Keräystavoitteen prosenttiosuutta ei ole syytä nostaa.

Keräyspaperin toimiva tuottajavastuumalli olisi kannattavaa ottaa toimintamalliksi myös pakkauksissa. Hyväksi käytännössä todetusta mallista ei ole perusteita poiketa myöskään pakkauksissa. Tuottajayhteisöjen tulisi kantaa myös pakkauksissa paperin tapaan täysi kustannusvastuu. Esitetty muutos pakkausten tuottajavastuumalliin on vaikeaselkoinen ja kilpailuoikeudellisesti haastava. Nykymuodossa esitys sisältää niin paljon avoimia kysymyksiä, että malli on syytä ottaa vielä valmisteluun uudelleen.

### *Muuta*

Lainsäädäntökokonaisuus koskee nykyisellään vain keräilyvelvoitteita, mutta pelkästään keräysmäärien ja -tapojen säätäminen ei johda kiertotalouteen. Kiertotalous edellyttää kerättävien materiaalien hyödyntämistä raaka-aineena. Esimerkiksi paperin kerääminen on Suomessa lähtenyt liikkeelle teollisuuden raaka-ainetarpeista sodan jälkeen 1940-luvulla.

Jotta kiertotalouden ketju saadaan yhtä toimivaksi myös muiden jakeiden kohdalla, tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa tulee ottaa huomioon loppukäsittely. Lisäksi kierrätysmateriaalien markkinoita kannattaa vahvistaa esimerkiksi tarjoamalla kannusteita kierrätysmateriaalien käyttöön tuotannossa tai ohjaamalla yritystykä tuotekehitykseen, jossa materiaalina hyödynnetään kierrätysmateriaaleja.

**Reijo Puranen**  
**Toimitusjohtaja**  
**Hämeen Kuljetuspiste Oy**  
**050-5922303**  
**[reijo.puranen@kuljetuspiste.com](mailto:reijo.puranen@kuljetuspiste.com)**

